

sarum« zbirati vse glosarje in glosarske odlomke, karkoli jih je kje dobiti, in vzpodbujati druge, da preiščejo knjižnice in arhive. Šele potem bode mogoče izdati slovar, ki ne bode obsezal samó vsega jezikovnega zaklada, ampak se tudi oziral na to, kakšnega pomena so besede pri posameznih pisateljih in kakó so se sčasoma izpremenile po pomenu. Gospod prof. Šorn razkazuje v svojem delu, kakó se v omenjeno zvrho uporabljaj glosarska literatura. Sosebno zanimljive so nastopne besede: *collegiati* = *patre incerto geniti*; *dii aquili* = *dii inferi* (črti); *ebrius* = *ad tempus bibens ebriosus* = *semper multum bibens*; *fescennina* = *canticum nuptiale*; *frumentum* = *fruges* (užitek) i. dr. Vse imenovane razprave so spisane na podlagi pristnih listin ali drugih nenatisnjenih izvirnikov in so zató važni in dragoceni doneski za domovinoznanstvo Kranjske in drugih slovenskih dežel. Želeti je, da bi imeli naslednji slovenski deli več bralnega teksta; to je doseči, če se postavijo preiskovalni posledki nad črto, zgodovinsko gradivo pa pod črto. S tem se ustreže širšim krogom čitateljev in zajedno strokovnjakom, ki se zanimljejo za oborožbo pisateljevo. Dalje pogrešamo tudi letos starinskega spisa, ki bi z znanstvenega stališča pojasnil izkopine poslednjih let. Nádejemo se, da bode društvo srečno premagalo tudi zapreke, katere se mu delajo v arheološkem oziru.

Anton Kaspret.

LISTEK.

Andrej baron Winkler, deželni predsednik kranjski, bil je dné 7. m. m. na svojo prošnjo umirovljen in pri tej priliki odlikovan z vélikim križem Frančišek-Jožefovega reda. V okvir našega lista ne pripada razpravljati o tem, kaj je bil baron Winkler vojvodini kranjski; toda ne moremo si kaj, da bi ne poudarjali njega izrednih zaslug za vzorno slovenščino v našem deželnem zakoniku, zaslug, katere je takisto priznal prvi naš književni zavod, »Matica Slovenska«, izvolivši ga na letošnjem občem zboru za svojega častnega člana. Prečastitemu gospodu deželnemu predsedniku želimo od srca, da bi še mnogo let užival zasluženi svoj pokoj!

Psalmi. Preložil *Ivan Vesel*. V Ljubljani. Založil prelagatelj. — Tisek »Katoliške Tiskarne«. 1892. Cena glđ. 1'20. Ta knjiga, na katero sosebno opozarjamo svoje bralce, vredna je, da izpregovorimo o priliki obširneje o nji. Danes bodi samo še omenjeno, da je prevod č. g. Vesela krasno delo, kakeršnih ni mnogo v prevodni naši književnosti.

Družba sv. Mohorja razpošilja za leto 1892. nastopne knjige: I. „Jeruzalemski romar.“ Opisovanje svete dežele in svetih krajev. Po svojem opazovanju in zanesljivih virih napisal *dr. Frančišek Lampe*. Ta knjiga je, kakor pravi pisatelj, nekakšna priprava za „Zgodbe sv. pisma“, katere namerja po odborovem naročilu spisati za družbo sv. Mohorja; obseza pa tri dele: „Romanje v sveto deželo“, „Od Trsta do

Jeruzalema“ in „Jeruzalem“. Družbinim članom bode ž njo se posebno ustrezno, zakaj pripovedovanje je gladko, poljudno in zanimljivo; česar bi pa ne vzmogla beseda sama, to pojasnjuje mnogo lepih podob, ki dajó „Jeruzalemskemu romarju“ še posebno ceno. Namen, „da bi Slovenci vsaj v duhu potovali na svete kraje, zlasti h grobu Gospodovemu,“ dosežen bode vsekakor. Drugo leto izide tega dela drugi in poslednji snopič. — 2. Šmarnice naše ljube Gospé presvetega Srca.“ Druga knjiga. Spisal *Janez Volčič*. Ta knjiga je zadnja iz plodnega peresa pokojnega pisatelja. Premišljevanja v nji se naslanjajo na premišljevanja v prvi knjigi, katero je družba od istega pisatelja z enakim naslovom izdala leta 1879. Pobožnemu ljudstvu se bode ta lepi molitvenik brez dvojbe omilil prav takó kakor vse druge knjige Volčičeve. — 3. „Doma čí zdravnik“ po naukih in izkušnjah župnika Kneippa. Za vsakdanje potrebe našega ljudstva sestavil *Valentin Podgorc*, duhovnik krške škofije. — 4. „Naše škodljive rastline v podóbi in besedi.“ Opisal *Martin Čilenšek*, profesor na deželni gimnaziji v Ptují. I. snopič. — O teh dveh knjigah priobčimo prihodnjič posebno oceno. — 5. „Slovenske večernice za pouk in kratek čas.“ Šestinširideseti zvezek. „Večernice“ imajo tudi letos lepo in vseskozi dobro izbrano vsebino. Književnega zgodovinarja utegne se posebno razveseliti korenita razprava iz peresa *dr. J. Šketa* „Štiridesetletno književno delovanje društva in družbe sv. Mohorja.“ V prvem delu čítamo, kakó se je ustanovilo društvo sv. Mohorja, ki se je leta 1860. izpremenilo v družbo sv. Mohorja; v drugem delu vidimo pregled udov in razposlanih knjig, ki je prelepa slika ne samó o razvoji družbe sv. Mohorja nego v obče našega kulturnega napredovanja — v 40 letih je bilo skupaj 693.861 udov, ki so prejeli 4.104.274 knjig! V tretjem poglavju pa so navedene vse knjige in sestavki, kar jih je bilo izdanih po društvu in družbi sv. Mohorja. — Kot drugi članek beremo gospé *Pavline Pajkove* lepo poučno povest „Najgotovjša dota“. zajeto iz kmetskega življenja, potem pa pripoveduje g. prof. *Ivan Vrhovec* mično, kakor mu je dano, „Kakó se potuje po Afriki“, oziroma govori o Stanleyi. Lično povestico je priobčil *A. Koder* pod naslovom „Brat Evstahij“, prof. *Fr. Hubad* pa podaja nekatere zanimljive „Črtice iz francoskih bojov na Koroškem leta 1813.“ Prijetno se bere *Barletov* spis „Nekoliko črtic iz življenja starega Zelníča“, se posebno hvalno pa nam je omenjati razprave „Andrej Turjaški, karlovški general in glasoviti junak,“ katero je spisal prof. *J. Steklasa*. Spis je tem umestnejši, ker bode prihodnje leto baš tristo let, odkar je slavni naš rojak premagal Turke pred Siskom. Končno beremo še národno pravljico iz peresa *J. Kržišnika* in nekatere kratkočasnice, katere je nabral *Anton Brezovnik*. Žal, da ni dovolj poskrbeno za pesniški del te sicer takó lepe knjižice — jedna pesem („Planinski kosci“, zložil *Mih. Opeka*) zdi se nam venderle premalo! — 6. Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1893. prinaša poleg navadnih koledarskih stvari lepo pesem na čast papežu Leonu XIII. v proslavo njega petindvajsetletnega škofovanja (zložil *M. Opeka*); *J. Vrhovec* opisuje Krištofa Kolumba, *Ivan Navratil* nadaljuje svoj mični spis iz lanskega leta „Kako sem prvič potoval na Dunaj, in Dunajsko mesto“ (poleg načrta 10 slik), *Fr. Radinski* priobčuje pravljico „Zlati orehi“, *dr. Anton Medved* točen životopis „rdečega papeža“, slovaškega kardinala Miecislava Ledochovskega, *J. Barle* pripoveduje v zanimljivem članku o praški in zagrebški razstavi, in *Ivan Steklasa* podaja povestico „Bog ne zapušča sirot“. Dalje čítamo životopis pokojne pesnice s Bonaventure Suhač, spisal *M. S.*, „Razgled po katoliških misijonih“, spisal *dr. Ivan Križanič*, poučno razpravo „Solnčnica — prekorná rastlina“, spisal *M. Čilenšek*, dve črtici *Fr. Proprtníka*, „Kakó pokončevati drevesne ušice“ in „Ali se naj sadje meri ali tehta pri prodaji“, potem „Črtice o zadnji ljudski štetvi“, *Lapajnetov* članek o slovenskih posojilnicah leta 1891., „Razgled po svetu“ iz peresa urednika *F. Huderlapa* in končno ne-